

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Н. В. РАГУЛІНА, ст. викладач кафедри обліку,
оподаткування та економічної безпеки

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ

Усвідомлюючи важливість поліпшення інвестиційного клімату в Україні, головним завданням на короткострокову перспективу є удосконалення необхідної правової та організаційної бази для підвищення дієздатності механізмів забезпечення сприятливого інвестиційного клімату й формування основи збереження та підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Для цього необхідно здійснити низку першочергових заходів з формування єдиних стратегічних цілей та послідовності економічних реформ, забезпечення незмінності та гарантованості захисту прав і свобод інвестора.

Нарощування інвестицій без структурних змін в економіці, без підпорядкування інвестиційної політики вирішенню стратегічних завдань економічної політики держави не буде доцільним з точки зору підвищення конкурентоспроможності національної економіки.

Нормативно-правова база регулювання інвестиційних процесів в Україні не передбачає використання терміна «інвестиційна політика». Законом України «Про інвестиційну діяльність» [1] передбачено для означення відповідного явища поняття «державного регулювання інвестиційної діяльності». При цьому наголошується, що державне регулювання інвестиційної діяльності здійснюється з метою реалізації економічної, науково-технічної і соціальної політики виходячи з цілей та показників економічного і соціального розвитку України, державних та регіональних програм розвитку економіки, державного і місцевих бюджетів, зокрема передбачених у них обсягів фінансування інвестиційної діяльності. Державне регулювання інвестиційної діяльності включає управління державними інвестиціями, а також регулювання умов інвестиційної діяльності та контроль за її здійсненням усіма інвесторами та учасниками інвестиційної діяльності. Таким чином, сутність інвестиційної політики полягає в тому, що це ключовий спосіб державного регулювання інвестиційного процесу.

З метою активізації інвестиційної діяльності підприємств Уряд спрямовує свої зусилля, зокрема, на створення нормативно-правової бази для заохочення вкладення довгострокових фінансових інвестицій; сприяння укладенню угод про розподіл продукції; формування системи інструментів розвитку інвестиційної діяльності підприємств та інвестиційного кредитування; залучення додаткових фінансових ресурсів для реалізації інвестиційних проектів.

Створення умов, за яких підприємства, зокрема малі та середні (МСП), могли б користуватися перевагами ринкової економіки, потребує цілеспрямованих зусиль на різних рівнях. Уряд та представники бізнесу визнають необхідність подальших ефективних дій у сферах, що мають особливе

значення: освоєння підприємствами нових галузей економіки, підвищення конкурентоспроможності на міжнародному рівні та вихід на нові ринки. Дорожня карта стратегічного розвитку торгівлі України (Дорожня карта) узагальнює спільну позицію Уряду та бізнесу щодо визначених орієнтирів для розвитку торговельних відносин України, подолання перешкод та використання всіх наявних можливостей для розвитку експорту. Маючи основною метою перехід України до «експорту наукомісткої інноваційної продукції для сталого розвитку та успіху на світових ринках» на шляху розбудови інвестиційного механізму відновлення пост-конфліктних територій, дорожня карта визначає три основних завдання з її реалізації:

1. Створення сприятливих умов, що стимулюють торгівлю та інновації для диверсифікації експорту.

2. Розвиток послуг з підтримки бізнесу та торгівлі, здатних підвищити конкурентоспроможність підприємств, зокрема МСП.

3. Зміцнення навичок і компетенцій підприємств, зокрема МСП, необхідних для участі в міжнародній торгівлі.

Поряд з цим нестабільність економіки і неодноразова девальвація гривні за останні десять років обумовили невизначеність і нестабільність економіки в цілому та негативно вплинули на довіру інвесторів.

Наступним важливим фактором є система оподаткування. Так, в Україні існують сектори, які, за певних умов, можуть бути звільнені від сплати ПДВ. Іноземні інвестори також мають право на спеціальний податковий режим для МСП, що полягає у сплаті єдиного податку, звільненні від сплати податку на прибуток підприємства, земельного податку, комунальних податків, збору за використання природних ресурсів і обов'язкового збору на державне пенсійне страхування. Приватні підприємці і підприємства з обсягом реалізації до 5 млн. гривень можуть користуватися спрощеним режимом оподаткування за ставкою 3 % від доходу на місяць, якщо вони є платниками ПДВ, і за ставкою 5 %, якщо вони не є платниками ПДВ. Підприємства, які займаються виробництвом енергозберігаючого обладнання або розробкою та реалізацією енергозберігаючих проектів, також звільняються від оподаткування 50-80 % податку на прибуток підприємств.

Ще одним важелем інвестиційного розвитку є створення умов для розбудови технологічних, наукових та індустріальних парків, але результати їх функціонування також неоднозначні. Вони створювалися для стимулювання інвестицій, а також сприяння проведенню наукових досліджень, створенню нових робочих місць та розвитку сучасних виробничих інфраструктур. Технологічні парки Пільги, передбачені для технологічних парків, включають накопичення платежів з податку на прибуток та ввізного мита на спеціальних рахунках, а також нульові відсотки за кредитами або компенсацію відсотків за кредитами, наданими для створення технопарків. Однак, через відсутність кредитної підтримки в останні роки ця ініціатива не реалізується.

Наведений аналіз дозволяє дійти висновку, що на сьогодні першочергового вирішення потребують такі важливі проблеми підвищення інвестиційної привабливості України, як: подолання корупційної складової

економічних відносин, модернізація законодавчої бази у таких напрямках регулятивної діяльності держави, як податковий, митний, земельні відносини, антимонопольна політика, імплементація у вітчизняне законодавство успішного міжнародного досвіду регулювання діяльності малих і середніх підприємств, кардинальна перебудова існуючої формальної системи державних гарантій захисту приватних інвестицій та створення дієвих механізмів вирішення корпоративних і комерційних спорів.

Література:

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення 19.01.2019)

ПРАВОВІ ТА ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Є. С. ПОЛЯРІНА, аспірант

Донбаська державна машинобудівна академія, м. Краматорськ

Децентралізація (від лат. de – заперечення, centralize – середній, центральній) означає «знищення, скасування або ослаблення централізації та розширення прав низових органів управління» [7].

Генезис концепцій децентралізації має багатобічні розуміння стану чи процесу трансферу повноважень та важливості постачання суспільних послуг від національних до місцевих, регіональних, приватних ступенів та незалежних національних установ [6]. Згідно Закону України статі 1, за органами місцевого самоврядування закріплюються делеговані повноваження, котрі надані виконавчим комітетам за рішенням районних, обласних рад [3].

1 квітня 2014 р. виходить розпорядження Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [5]. Мета Концепції є знаходження механізмів та шляхів еволюції дієвого місцевого самоврядування.

Зараз відбувається добровільне об'єднання територіальних громад, це потрібно для того, щоб передати владу на місця [2].

Які переваги має децентралізація? По-перше, активісти будуть в змозі контролювати та самостійно планувати бюджет, виходячи зі стратегії розвитку громади. По-друге, покращення надання послуг. По-третє, процес реформування відродження українського села.

Які недоліки має децентралізація? По-перше, зароблені гроші постачаються, умовно, до сусіднього села, що виключатиме незадоволення. По-друге, повстає питання скорочення шкіл. По-друге, ризик місцевої влади не впоратися з повноваженнями. По третє, можливість феодалізації, доручення олігархічних структур.

23 січня 2019 року Кабінетом Міністрів України здійснюється перехід до нового етапу реформи децентралізації. Мета є запровадження і закріплення